

Memo

Voor : Wethouders OWO meertaligheid
CC : Ambtenaren OWO meertaligheid
Van : Renske Bult
Datum : 9 september 2024
Onderwerp : Inzet meertaligheidSCOÖRDINATOR in de OWO gemeenten

Beste wethouders,

Op 5 september is er een OWO bestuurlijk overleg geweest over de inzet van een meertaligheidSCOÖRDINATOR in ons gebied. Dit naar aanleiding van de vaststelling van Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer (BFTK) dat de basis vormt van de Taalnota Fansels Frysk 2025-2028. Hierin wordt de mogelijkheid van de inzet van een meertaligheidSCOÖRDINATOR benoemd.

In deze memo wordt kort weergegeven wat we op 5 september besproken hebben en wat ons voorstel is ten aanzien van de inzet van een meertaligheidSCOÖRDINATOR in onze drie gemeenten.

Fansels Frysk en meertaligheidSCOÖRDINATOR

In de Taalnota Fansels Frysk wordt een ideaal vergezocht gegeven tot aan 2050 over de stand van het Fries op alle beleidsterreinen van provincie en gemeenten in Friesland. Voor de periode 2025 – 2028 worden per beleidsterrein concretere beleidsdoelen geformuleerd. In hoofdstuk 6 (Fries bij de overheid, rechtbank en zorg) wordt de meertaligheidSCOÖRDINATOR geïntroduceerd.

‘Alle Friese gemeenten uit het Friese taalgebied, de Veiligheidsregio, de FUMO en Wetterskip Fryslân hebben een wettelijke taak ten aanzien van het Fries. In de overlegstructuur *Mei-inoar foar it Frysk* worden gemeenschappelijk ambities geformuleerd. Als voorzitter van *Mei-inoar foar it Frysk* stimuleert de provincie organisaties om het Fries uit te dragen in hun interne en externe communicatie en het zichtbaar maken in de openbare ruimte. Zo kunnen gemeenten, met financiële hulp van de provincie, een meertaligheidSCOÖRDINATOR aanstellen die zorgt voor een integrale aanpak met oog voor de streektaal en binding houdt met de samenleving. Beleidsdoel 2024 – 2028: MeertaligheidSCOÖRDINATOREN steunen de gemeenten bij het realiseren van hun taalbeleid.’

Er is de nodige discussie geweest over de positie van de streektaalen en het Stellingwerfs naar aanleiding van de Taalnota. Dat heeft geresulteerd in een besluit van Provinciale Staten (juni 2024) over de nota, waarin nadrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor de positie van de Friese streektaalen en het Stellingwerfs (zei bijlage).

Ons OWO gebied kenmerkt zich onder andere als veelzijdig taalgebied. De gemeente Opsterland is Friestalig, terwijl de gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf van oorsprong Nedersaksisch taalgebied zijn, waar Stellingwerfs wordt gesproken. Door de verveningsmigratie in de negentiende eeuw zijn enkele dorpen in Ooststellingwerf, zoals Haulerwijk, Waskemeer en deels Donkerbroek, meer Friestalig geworden. De gemeenten Opsterland en Ooststellingwerf vallen onder de Wet gebruik Friese taal, de gemeente Weststellingwerf valt hier niet onder.

Er wordt veel samengewerkt tussen de drie gemeenten. Bestuurlijk en cultureel passen de gemeenten goed bij elkaar. Verschil in taal is hierin geen beletsel; er is wederzijds respect en begrip voor de onderlinge verschillen.

Vanuit de bestaande samenwerking en het gevoel van verantwoordelijkheid voor de taal willen de drie gemeenten de volgende beleidslijn inzetten ten aanzien van de meertaligheidscoördinator:

1. Er wordt een meertaligheidscoördinator gedeeld ingezet voor in totaal 1.5 fte, hetgeen neerkomt op 18 uur per OWO gemeente per week. We gaan hierbij uit van financiering door de provincie Friesland, gezien de rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld vanuit de BFTK. Omdat het om twee verschillende taalgebieden gaat, die wij bedienen moeten, gaan wij er van uit dat deze uren ook echt nodig zijn.
2. De meertaligheidscoördinator wordt in de Stellingwerfen ingezet voor het stimuleren van het Stellingwerfs, waarbij de gemeente Opsterland zorg draagt voor de Friestalige dorpen in Ooststellingwerf. We gaan dus uit van een gelijkwaardige positie van het Fries en het Stellingwerfs in onze gemeenten.
3. De OWO gemeenten stemmen het volgende af v.w.b. de meertaligheidscoördinator:
 - a. Beleid: het vaststellen van meertaligheidsbeleid. Dit kan per gemeente verschillen, maar we zoeken de gemeenschappelijke deler in de omgang met de talen.
 - b. Taak: taakomschrijving van de meertaligheidscoördinator. We zoeken daarin ook de gemeenschappelijke deler in ons taalbeleid.
 - c. Aansturing: bij wie is de meertaligheidscoördinator in dienst en wie stuurt deze aan?
4. Binnen de Stellingwerfen wordt zoveel mogelijk samengewerkt ten aanzien van het functioneren van de meertaligheidscoördinator. De meertaligheidscoördinator ondersteunt de overheden in hun taalbeleid, en dat uit zich ook in het ondersteunen en samenwerken met het Stellingwerfs Taalinstituut: de Stellingwarver Schrieversronte. In onderling overleg wordt bepaald waar de prioriteit moet komen te liggen. Voorbeelden:
 - a. Ondersteunen bij ontwikkelen projecten SSR, ivm projectsubsidies
 - b. Ondersteunen SSR en overheden bij het uitdragen (zichtbaarheid) van de taal in de openbare ruimte
 - c. Kennis delen en connectie verzorgen met Afûk, zodat er gebruik gemaakt kan worden van kennis, (vertaald) materiaal en (vertaalde) methoden van Afûk. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de ervaring die in andere gemeenten al is opgedaan met de meertaligheidscoördinatoren.'

Deze beleidslijn zal als voorstel ten aanzien van de inzet van een meertaligheidscoördinator in ons gebied worden voorgelegd worden aan de provincie Friesland, inclusief een verzoek om de betreffende middelen beschikbaar te stellen. Onze inschatting is dat de aanstelling van een meertaligheidcoördinator ca € 120.000 zal bedragen (1,5 x € 80.000) van 2025 tot en met 2028 (beleidsperiode Taalnota Fansels Frysk)

BIJLAGE

PROVINCIALE STATEN VAN FRYSLAN

Na het lezen van het voorstel van Gedeputeerde Staten van Fryslân van 7 mei 2024
nr. 02209487, aangaande natuurlijk Fries — beleidsnota Friese taal 2025 – 2028

Overwegende dat:

- Voor de periode 2025-2028 nieuw provinciaal taalbeleid moet worden vastgesteld.
- Dat het beschermen en bevorderen van de Friese taal een wettelijke taak is van de provincie.

Besluit:

Uiteraard Fries 2025 - 2028, Beleidsnota Friese taal vast te stellen. Waarbij de lange termijndoelen tot kennisgeving aangenomen worden en het Statencomité Fries wordt gevraagd deze te betrekken bij hun initiatiefvoorstel. Dit met de toevoeging van een door het college op te stellen tekst over Friese streektaalen en het Nedersaksisch in Fryslân met als uitgangspunten:

1. De provincie Fryslân spant zich ervoor in dat streektaalen een betere positie krijgen. De provincie draagt daarom samen met de bestuurlijk verantwoordelijke gemeenten bij aan de bescherming en bevordering van de streektaalen in Fryslân.
2. Scholen die dat wensen, in regio's waar een streektaal gebruikt wordt, mogen de streektaal toevoegen aan het onderwijsaanbod Friese taal en cultuur. Vooral in de plaatsen waar een sterke streektaalgemeenschap is, zoekt de provincie samen met schoolondersteuners ruimte om een volwaardige positie van de streektaal in de lessen Friese taal en cultuur verder te versterken.
3. In overleg met de Stellingwerfen probeert de provincie te komen tot een effectief taalbeleid voor het Stellingwerfs, met als uitgangspunt dat de provincie een verantwoordelijkheid voelt voor het Stellingwerfs en daarom de primaire bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten steunt, binnen haar wettelijke taken en bevoegdheden. Daarin gaan we uit van proactieve samenwerking van de Stellingwerfen.
Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de ervaring die in andere gemeenten al is opgedaan met de meertaligheidscoördinatoren.
4. In samenwerking met de gemeenten, de Rijksoverheid en andere provincies maken we werk van de uitvoering van het Convenant Nedersaksisch uit 2018.

In te stemmen met de begrotingswijziging voor aanpassing van het bestedingsritme.

Zo vastgesteld door Provinciale Staten van Fryslân in hun openbare vergadering van 19 juni 2024